

Document ID

002936

Versie

7

Titel

Handhygiëne, Uitvoeren en toepassen van

Specialisme

- JBZ breed document

Definitie

Dit protocol beschrijft hoe handhygiëne uitgevoerd dient te worden en wanneer dit van toepassing is.

- Indien medewerker OK, volg protocol [preoperatieve handreiniging en -desinfectie, Uitvoeren en toepassen van \(DKS 019490\)](#)
- Indien medewerker voedingsdienst, volg protocol [handreiniging voor medewerkers in de voedingsdienst, Uitvoeren en toepassen van \(DKS 019488\)](#)

Handreiniging

Het verwijderen van vuil en transiënte flora op de handen. De handen worden gewassen met water en vloeibare zeep.

Handdesinfectie

Het reduceren van transiënte en residente flora die op de handen aanwezig zijn. De handen worden ingewreven met handalcohol.

Toepassing van protocol

WIE	<ul style="list-style-type: none"> • door <u>alle</u> medewerkers in de zorg
WANNEER	Indicaties <ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van handdesinfectie • Toepassen van handreiniging
HOE	Werkwijze <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van handdesinfectie • Uitvoeren van handreiniging • Techniek voor handdesinfectie en -reiniging (afbeeldingen) <p>Klik hier voor de HANDHYGIËNEKAART</p> <p>Klik hier voor de FAQ sheet HANDHYGIENE</p>

Doel

- op de juiste manier uitvoeren en toepassen van handhygiëne om transmissie van micro-organismen via de handen te voorkomen

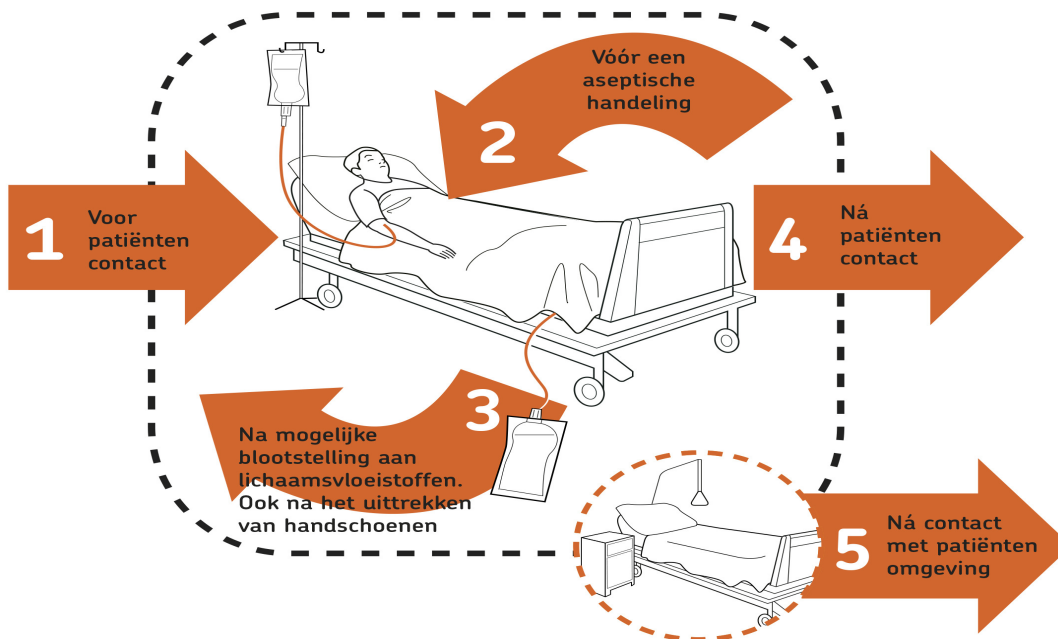
Goede handhygiëne reduceert aantoonbaar het aantal kruisinfecties en wordt beschouwd als de belangrijkste maatregelen om ziekenhuisinfecties te voorkomen.

Indicaties

Er zijn twee methoden om handhygiëne toe te passen, handdesinfectie en handreiniging:

- pas bij [onderstaande indicaties](#) handreiniging toe
 - pas in [alle andere situaties](#) handdesinfectie toe
 - pas na het wassen van de handen vervolgens geen handdesinfectie meer toe
- Dubbele handhygiëne is een grote belasting voor de handen.

Toepassen van handdesinfectie

- desinfecteer de handen met handalcohol:
 1. vóór contact met de patiënt
 2. vóór schone en aseptische handelingen
 3. na mogelijke blootstelling aan lichaamsvloeistoffen óók na het uittrekken van handschoenen
 4. na contact met de patiënt
 5. na contact met de omgeving van de patiënt

Toepassen van handreiniging

- was de handen met water en vloeibare zeep:
- bij zichtbaar vuil op de handen
- bij plakkerig aanvoelen van de handen
- na bezoek aan het toilet
- na neus snuiten, niezen en hoesten

Complicaties

- huidproblemen door gebruik van zeep of handalcohol:
 - neem contact op met de bedrijfsarts

Vorbereiding

- zorg dat de onderarmen onbedekt zijn, draag géén hand- en polssieraden, zie protocol [Algemene voorzorgsmaatregelen, persoonlijke hygiëne van medewerkers](#) (DKS 012158)

medewerkers van het laboratorium: draag een labjas met korte mouwen of rol de mouwen voldoende omhoog om goede handhygiëne te kunnen toepassen

Werkwijze

Uitvoeren van handdesinfectie

- breng handalcohol aan op de droge handen
 - neem zoveel handalcohol dat het kuiltje van één hand is gevuld
 - wrijf de handen gedurende minimaal 30 seconden zorgvuldig over elkaar [tot ze droog zijn](#)
- ! wrijf ook de vingertoppen, duimen, gebieden tussen de vingers en polsen goed in volgens [techniek voor handreiniging en -desinfectie](#)

Uitvoeren van handreiniging

- open de kraan met de elleboog
 - maak de handen nat onder flink stromend water
 - voorzie de handen van vloeibare zeep
 - wrijf de handen gedurende 10 seconden goed over elkaar
- ! wrijf ook de vingertoppen, duimen, gebieden tussen de vingers en polsen goed in volgens [techniek voor handreiniging en -desinfectie](#)
- spoel de handen goed af
 - sluit de kraan met de elleboog
 - droog de handen af met een papieren wegwerp handdoek
- ! droog ook polsen en de huid tussen de vingers goed af
- werp de gebruikte handdoek in de daarvoor bestemde afvalbak d.m.v. de voetbediening

Techniek voor handdesinfectie en –reiniging

1. breng handalcohol (of zeep) aan op beide handen

2. wrijf de handpalmen over elkaar

3. wrijf met gespreide vingers, de rechter handpalm over de linkerhandrug en andersom

4. wrijf handpalmen tegen handpalm met gekruiste/gespreide vingers

5. wrijf de buitenkant van de vingers over de tegenoverliggende handpalm met in elkaar grijpende vingers

5.wrijf draaiend met de linker duim in de gesloten rechterhandpalm en andersom

6. houd de vingers bij elkaar en draai de vingers in de palm van de andere handen en andersom

7. draai de palm van de ene hand rond de pols van de andere en andersom

Nazorg

Aan handalcohol is een terugvetter toegevoegd die, mits op de juiste wijze gebruikt, de huid beschermt.

! wrijf de handen in met handalcohol tot ze droog zijn

Door veelvuldig toepassen van handhygiëne, vooral wassen, kan de huid uitdrogen en geïrriteerd raken. Het gebruik van een vochtinbrengende handcrème kan dit tegengaan.

- indien nodig, smeer de handen in met handcrème vóór het pauzeren en bij het einde van de dienst
- gebruik alleen handcrèmes in kleine tubes voor persoonlijk gebruik
- raak de mond van de tube niet aan

Overige

Gebruik van handschoenen

- het dragen van handschoenen is geen alternatief voor het toepassen van handhygiëne
- voor het gebruik van handschoenen zie protocol [Algemene voorzorgsmaatregelen, gebruiken van persoonlijke perschermingsmiddelen](#)

Huidproblemen en overgevoeligheid

- bij huidproblemen door gebruik van vloeibare zeep of handalcohol

en bij overgevoeligheid voor bestanddelen uit zeep of handalcohol:

- neem contact op met de bedrijfsarts

Alcoholabsorptie door de huid

Alcoholabsorptie door de huid, tijdens de toepassing is zo gering dat dit geen risico vormt. Dit blijkt onder andere uit het rapport *Ethanol* (ethyl alcohol) van de Gezondheidsraad.

Alcoholabsorptie door de huid wordt binnen die religies waar de consumptie van alcohol verboden is niet als een probleem gezien

Bronvermelding

Dit protocol is onderdeel van het ziekenhuisbrede infectiepreventiebeleid, zie [Startpagina Hygiëne & Infectiepreventie](#) (DKS 014015).

Voor verantwoordelijkheden over praktische uitvoering en naleving van het protocol zie Verantwoordelijkheden infectiepreventiebeleid (document volgt nog).

Landelijke richtlijnen

- *Handhygiëne medewerkers*; Werkgroep Infectiepreventie, september 2012

Auteur

Pas, Dianne van de, ()

Publicatiedatum

27-11-2013

Wijzigingen

31-10-2013: toevoeging handschoenen

03-10-2013: nieuw prot incl foto's en link naar handhygiënekaart

16-04-2013: aangepast aan herziene WIP-richtlijn, incl. 5 momenten voor handhygiëne

10-02-2012: Aanpassing paragraaf voorbereiding: dienstkleding met lange mouwen

27-1 FAQsheet handhyg toegevoegd